

Teknikavdelningen
Svante Söderholm
016-544 22 40
svante.soderholm@energimyndigheten.se

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande angående slutbetänkande av innovationsstödsutredningen – Innovationsstödjande verksamheter vid universitet och högskolor (SOU 2012:41)

Sammanfattning

- Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak förslagen som presenteras i slutbetänkandet "Stödsystem för hantering av innovation och immateriella tillgångar vid universitet och högskolor. Energimyndigheten anser att det finns ett behov för utredningens och förslagets syfte att förstärka universitetens och högskolornas möjlighet att stödja innovativ verksamhet och att de flesta förslagen har god genomförbarhet och bidrar till en sådan förstärkning.
- Energimyndigheten anser att utredningen bör visa på internationella jämförelser i större utsträckning. Utredningen bör analysera framgångsrika innovationssystem vid universitet och högskolor i andra länder för att ta lärdom av framgångsrika processer, metoder och stödsystem.
- Teknisk innovation är viktig för att nå de svenska och internationella klimatrelaterade målen. Energimyndigheten anser att utredningen bör beskriva hur högskolans innovationsstödjande verksamhet bidrar till att uppfylla dessa mål.
- Slutbetänkandet är "lärosätescentrerat". Ett perspektiv som i större utsträckning beaktar att lärosätena måste samverka med övriga delar av innovationssystemet (tredje uppgiften) hade tydliggjort lärosätenas roll och behovet av åtgärder bättre. Rapporten borde i större utsträckning belyst och tagit hänsyn till att lärosätena inte är den enda källan till idéer och forskningsresultat som kan utgöra grunden till innovationer och de inte heller är motorn i innovationssystemet.

Energimyndigheten anser att utredningen i större utsträckning borde diskuterat rollen av fri kunskapsöverföring både till och från lärosätet för ett aktivt deltagande och gynnande av den process som benämns "open innovation".

- Energimyndigheten anser att universitetens och högskolornas roll som aktör i innovationssystemet vid genomförande av förslagen bör förtydligas. Bland

annat anser Energimyndigheten att lärosätenas relation till näringslivet bör beskrivas tydligare, med en tydligare bild av hur marknadsbehovet iterativt samverkar med och påverkar högskolans innovationsprocess.

- Energimyndigheten anser att de innovationsstödjande verksamheterna på lärosätena bör ha tydliga uppdrag samt en säkrad basfinansiering. Dock bör tilläggsfinansiering äskas efter behov och beskriven potential för innovation och affärsidé, för att konkurrensutsätta verksamheter på projektnivå.
- Energimyndigheten anser att det är bra att förstärka utbildning kring entreprenörskap och företagande. Det ger en möjlighet för de studenter som vill öka kompetensen inom dessa områden. Dock skall denna utökning ske inom utbildningsinsatser som genomförs redan nu inom delar av universitets och högskolevärlden, då Energimyndigheten inte anser det resurseffektivt med en alltför bred utbildningsinsats.
- Energimyndighetens anser att det finns ett tydligt behov av utredningens förslag beträffande översyn av regeringens direktiv till statliga riskkapitalaktörer med syfte att förstärka statlig finansiering i tidiga, riskfyllda faser.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak förslagen som presenteras i slutbetänkandet "Stödsystem för hantering av innovation och immateriella tillgångar vid universitet och högskolor. Energimyndigheten anser att det finns ett behov för utredningens och förslagens syfte att förstärka universitetens och högskolornas möjlighet att stödja innovativ verksamhet och att de flesta förslagen har god genomförbarhet och bidrar till en sådan förstärkning.

Energimyndigheten anser att utredningen bör visa på internationella jämförelser i större utsträckning. Utredningen bör analysera framgångsrika innovationssystem vid universitet och högskolor i andra länder för att ta lärdom av framgångsrika processer, metoder och stödsystem.

Teknisk innovation är viktig för att nå de svenska och internationella klimatrelaterade målen. Energimyndigheten anser att utredningen bör beskriva hur lärosätenas innovationsstödjande verksamhet bidrar till att uppfylla dessa mål.

I delbetänkandet framförde Energimyndigheten viss kritik mot att utredningen är "lärosätescentrerad" vilket inte har beaktats i slutbetänkandet. Ett perspektiv som i större utsträckning beaktar att lärosätena måste samverka med övriga delar av innovationssystemet (tredje uppgiften) hade tydliggjort lärosätenas roll och behovet av åtgärder bättre. Rapporten borde i större utsträckning belyst och tagit hänsyn till att lärosätena inte är den enda källan till idéer och forskningsresultat som kan utgöra grunden till innovationer och de inte heller är motorn i innovationssystemet. Några centrala frågeställningar som därigenom knappast berörs är att innovationer svarar mot människans och/eller marknadens behov av en produkt eller tjänst.

Vidare borde utredningen ha diskuterat rollen av fri kunskapsöverförning både till och från lärosätet för att aktivt delta och gynna den process som benämns "open innovation" som i många fall accelererar och gynnar innovation.

Energimyndigheten anser att universitetens och högskolornas roll som aktör i innovationssystemet vid genomförande av förslagen bör förtydligas. Lärosätenas relation till näringslivet bör beskrivas tydligare, där utredningen bör ge en tydligare bild av hur marknadsbehovet iterativt samverkar med och påverkar universitetens och högskolornas innovationsprocess. Det regionala ansvaret som beskrivs i utredningen bör redogöras för i större detalj för att bland annat belysa konsekvenser av förslagen ur olika regionala aktörers perspektiv (relaterar till förslagen A, B, C och D).

Energimyndigheten anser att de innovationsstödjande verksamheterna vid universitet och högskolor bör ha tydliga uppdrag samt en säkrad basfinansiering. Dock bör tilläggsfinansiering äskas efter behov och beskriven potential för innovation och affärsidé, för att konkurrensutsätta verksamheter på projektnivå (relaterar till förslagen E, F, G och P).

Energimyndigheten anser att det är bra att förstärka utbildning kring entreprenörskap och företagande. Det ger en möjlighet för de studenter som vill öka kompetensen inom dessa områden. Dock skall denna utökning ske inom utbildningsinsatser som genomförs redan nu inom delar av universitetets och högskolevärlden, då Energimyndigheten inte anser det resurseffektivt med en alltför bred utbildningsinsats. Vidare är den marknadsrelaterade erfarenhet som finns i näringslivet ofta central för framgångsrikt företagande av innovationer. Erfarenhet från näringslivet, och då ofta från tillväxtföretag, som komplement till kompetens vunnen vid ett lärosäte är viktig för entreprenörskap. Kopplingen till marknaden och gärna en kravställande kund kan vara avgörande för framgångsrikt företagande av produkter och tjänster. (relaterar till förslagen H, I, J, K och L).

Energimyndigheten anser att utredningens förslag att alla lärosäten bör ha tillgång till ett holdingbolag som instrument för sin innovationsstödjande verksamhet samt att holdingbolag om möjligt skall definieras som bolag med samhällsuppdrag är bra som organisatorisk grund för verksamhet och finansiering. Vidare att det är resurseffektivt med en samverkan mellan holdingbolagen för att utbyta erfarenheter och för samutnyttjande av särskilda kompetenser (relaterar till förslagen M, N och O).

Energimyndighetens anser att det finns ett tydligt behov av utredningens förslag beträffande översyn av regeringens direktiv till statliga riskkapitalaktörer med syfte att förstärka statlig finansiering i tidiga, riskfyllda faser (relaterar till förslaget Q).

Energimyndigheten anser att en möjlighet till att behandla affärsrelaterad information på och mellan lärosäten är central för att kunna bedriva en innovationsstödjande verksamhet (relaterar till förslaget R).

Rollen för den akademisk verksamme som lärare, forskare, resursanskaffare för forskning och innovatör diskuteras i utredningen. Energimyndigheten anser att viktiga frågor gällande förutsättningarna som den akademiskt verksamme har för att delta i innovationsprojekt har tydliggjorts. Dels resursmässigt i förhållande till övrig verksamhet och dels behovsmässigt där den akademiskt verksammes barriärer för att starta innovativa projekt diskuteras (relaterar till förslaget S). Slutbetänkandet belyser även frågeställningar som bör behandlas vidare, bland annat sekretess och frågan om statligt stöd.

Energimyndigheten anser att en uppföljning av högskolans innovationsstöd bör genomföras och rapporteras årligen med utvärderingstal framtagna av Ekonomistyrningsverket (ESV) samt att den föreslagna utvärderingen har en hög innovations- och näringslivskompetens för expertgruppen (relaterar till förslagen T och U).

Energimyndigheten delar de grundläggande tankarna om förvaltningen av immateriella rättigheter samt om en ökad kunskapsnivå avseende immateriella rättigheter och deras hantering (relaterar till förslagen V och W). När det gäller strategier och hantering av rättigheterna är det viktigt att utnyttja idag befintliga resurser och kompetens som delvis föreslås av utredningen.

Beslut i detta ärende har fattats av stf generaldirektören Zofia Lublin. Därutöver har direktören för strategiska frågor Anneli Eriksson, avdelningschefen Anita Aspegren, stf avdelningschefen Bengt Boström och biträdande avdelningschef Anne Norstedt, juristen Kadre Pari, enhetscheferna Anders Lewald, Michael Rantil och Sten Åfeldt samt handläggaren Dag Agnvall deltagit i den slutgiltiga handläggningen. Föredragande har varit enhetschefen Svante Söderholm.

Zofia Lublin
Svante Söderholm